

Arxiu històric FUNDACIÓ JAUME BOFILL

Debat sobre l'atur i la creació d'ocupació a Catalunya

Josep Huguet

ABRIL 1997

FUNDACIÓ
Fundació
JAUME
Jaume
BOFILL
Bofill

DEBAT SOBRE L'ATUR I LA CREACIÓ D'OCUPACIÓ A CATALUNYA

INTERVENCIÓ DEL DIPUTAT D'ERC, JOSEP HUGUET. 24.04.97

1023

índex

1. En quina situació ens trobem

- 1.1 Dades sobre la composició de l'atur
- 1.2 Causes del treball inestable
- 1.3 Comparació amb Europa
- 1.4 El repartiment territorial de l'atur
- 1.5 El repartiment sectorial
- 1.6 L'atur per sexes i edats
- 1.7 L'atur en col·lectius especials

2. La política d'ocupació

- 2.1 El repartiment del treball
- 2.2 Cal fomentar els contractes a temps parcial
- 2.3 Els joves: contractes de formació i pràctiques
- 2.4 Creació d'ocupació a la funció pública
- 2.5 La temporalitat i la precarietat
 Les ETT
- 2.6 El pacte laboral
- 2.7 Adaptar les relacions laborals als canvis de la producció
- 2.8 El funcionament de la Conselleria de Treball
 - 2.8.1 L'INEM i el SCC
 - 2.8.2 La inspecció de treball
 - 2.8.3 El marc autònom de relacions laborals

3. La política de formació

- 3.1 La formació ocupacional
- 3.2 La formació professional
- 3.3 La garantia social
- 3.4 La formació continua
- 3.5 La formació d'aprenents

4. La Política industrial

- 4.1 Catalunya atrapada entre nord i sud
- 4.2 Recerca i desenvolupament
- 4.3 Exportació i altres polítiques del Departament d'Indústria
- 4.4 Entre les forals i les subsidiades
- 4.5 Nous instruments de promoció de l'ocupació
 - 4.5.1 Desenvolupament local
 - 4.5.2 Autoempresa
 - 4.5.3 Autònoms/pagesos
 - 4.5.4 Economia social
 - 4.5.5 Jaciments laborals

5. La política d'inversions

6. Condicionants estructurals .

1. EN QUINA SITUACIÓ ENS TROBEM?

Debatre sobre l'atur i la creació d'ocupació en la Cambra que representa la sobirania del poble de Catalunya és una important responsabilitat, vist que la qüestió del treball és la més dramàtica i la que preocupa més a la gent de cara al futur. A les portes del segle XXI, en ple procés de globalització de l'economia i d'intergració europea, en plena revolució tecnològica que dispara la productivitat, la preservació i l'expansió del teixit productiu català, que és el que ha d'assegurar la feina, el nivell de vida i la financiació de les prestacions socials, és un objectiu alhora social, econòmic i nacional. La solució adequada al problema de l'ocupació que va vinculada al futura productiu de la nostra nació és la que pot assegurar alhora la cohesió social i evitar el perill de marginalització de la nostra societat en relació a les més desenvolupades. És per això que, per ERC, un tema cabdal com el de l'ocupació entenem que no afecta només a les competències de la Conselleria de Treball, sinó que és una qüestió transversal que cal abordar des del conjunt del govern. Perquè per ERC, com a mínim, qualsevol política intergarl de lluita contra l'atur ha de sustentar-se com a mínim sobre quatre potes: una eficient política d'ocupació i mediació, una intel.ligent política de formació professional, una política industrial amb visió estratègica i una política d'inversió pública amb funcions contracíclicues. D'aquests temes Sr. Conseller, aniré parlant al llarg de la meva intevenció. Començaré, però per referir-me ni que sigui breument a les dades sobre l'atur.

1.1 Dades sobre la composició de l'atur

En els últims 5 anys, l'atur a Catalunya ha passat de 325.200 persones a 507.100 persones, representant que la taxa d'atur ha passat del 12,8% al 18,8%. Això suposa un increment del 32%. Existeixen al Principat 106.000 aturats que cerquen la primera feina, amb un augment durant el darrer any del 8,4%. Aquestes xifres, però, no poden ser la base per assegurar que la propera creació d'ocupació les farà disminuir, perquè Catalunya, i Espanya encara més, té una de les més altes taxes de població inactiva, que ni tan sols es planteja entrar en el mercat laboral. Però que ho fa i ho farà en la mesura que hi vegi prespectives. El nombre de persones amb feina a Catalunya, sense entrar en el grau de precarietat d'aquesta, ha disminuït en els últims anys en 18.000 persones, és a dir, que no solament no hem creat suficient ocupació sinó que s'han destruït llocs de treball, des del període 1991-1992.

L'alt nivell de rotació en els llocs de treball explica que en tres trimestres de 1996 es firmessin a Catalunya 1.103.123 contractes, però que només un 5,79% d'aquests fos indefinit, disminuint en relació al mateix període de l'any anterior on van ser el 6,72% del total.

En el conjunt de l'Estat, a finals de 1996 no s'havia recuperat encara el nivell d'afiliats a la SS de 1991 (12.700.000 afiliats). L'atur havia arribat a nivells similars 2.200.000 aturats. A finals de 1996 l'atur era a l'Estat espanyol el més alt d'Europa: un 29,0%, seguit de Finlàndia amb un 16,0% de global; Irlanda 12,5%, França 12,3%, Itàlia 12,1%; UE 10,9%; ; Bèlgica 9,9%; Suècia 9,8%; , Portugal 7,3%; Gran Bretanya, 8,3%; Alemanya , 9,0%; Luxemburg , 3,1%; Holanda, 6,5%; Dinamarca , 6,2%; Austria , 4,1%

La creació de llocs de treball al llarg del 1996 s'estimava en 250.000 en tot l'Estat

Els assalariats en empreses de menys de 10 treballadors suposen quasi una tercera part del total. En el darrer any només han contribuït a crear el 10% del treball. Si es té en compte que és una obvietat que es tacta de les empreses amb més dianmisme i major potencial de creació de treball això ens diu que alguna cosa no funciona.

La conflictivitat laboral ha baixat en picat, essent la més baixa des de fa al menys cinc anys.

futurs emprenedors, però amb la diferència que a EUA el diner es pot trobar fàcilment per arriscar-se en aventures empresarials i aquí no.

Un informe de la Universitat autònoma situa molt alts els percentatges de dependència familiar dels graduats, lligades ben segur a la precarietat laboral (37% en els economistes, 44% entre els de dret, 55% els de químiques...). Una tercera part dels titulats universitaris viuen en l'eventualitat laboral i un 9% estan en atur tres anys després d'haver-se graduat. Les dificultats s'inserció afecten a 4 sobre 10 universitaris. Les titulacions més sol·licitades per treball són econòmiques, empresarials, dret, informàtica, enginyers industrials i telecomunicacions, publicitat, química, psicologia, enginyeria tècnica.

1.6 L'atur en col·lectius especials

Caldria fer esment que a part dels sectors que per edat jove o per sexe es troben amb més dificultats a aquelles persones de més de 45 anys, als col·lectius de discapacitats, o amb dificultats socials. Les reconversions industrials han tingut en els treballadors més grans les principals víctimes i el que a curt termini pot suposar una solució senzilla per a les empreses a la llarga pot crear una càrrega als sistemes de protecció social que els faci inviables. La contractació de persones de més de 45 anys no està suficientment incentivada en aquests moments. S'havien anunciat esmenes als pressupostos de desgravació d'un milió de pessetes per cada nova ocupació indefinida; s'havia anunciat aportacions de 40.000 ptes mensuals per part de la Conselleria per cada nova contractació de persones més grans de 45 anys durant un màxim de dotze mesos. Però finalment el programa, si no vaig errat, no es posa en marxa el 1997 per falta de fons disponibles. Al mateix temps, caldria garantir el nivell d'atenció i de subvenció als Centres especials de treball i centres ocupacionals destinats a la integració laboral de persones amb disminució. Els programes de formació contínua haurien de primar el conjunt aquests col·lectius amb dificultats.

FINS AQUÍ ALGUNES DE LES DADES SOBRE L'ESTRUCTURA DE L'ATUR A CATALUNYA. UNA POLÍTIKA QUE VULGUI COMBATRE AQUEST FLAGELL S'HA DE BASAR EN QUATRE SUPORTS:

UNA POLÍTIKA D'OCUPACIÓ

UNA POLÍTIKA DE FORMACIÓ

UNA POLÍTIKA INDUSTRIAL

UNA POLÍTIKA D'INVERSIÓ PÚBLICA

2. LA POLITICA D'OCUPACIÓ

2.1 El repartiment del treball

Tot i que la qüestió clau a Catalunya per crear ocupació és l'impuls a una política de reindustrialització i la millora formativa del capital humà, no podem de deixar-nos de referir a un altre element que a l'Europa desenvolupada s'està plantejant, com és el repartiment del treball. S'hauria d'incentivar les figures contractuals contemplades a l'estatut dels treballadors i avançar en els temes de la jubilació parcial i els contractes de relleu, l'excedència forçosa i la voluntària, l'excedència per a l'atenció dels fills i filles, la guarda legal d'un menor, la invalidesa amb reserva de lloc de treball, la maternitat o paternitat d'adopció, la prestació dels serveis militar o PSS; caldria incentivar pactes individuals o col·lectius per a:

La reducció de la jornada de treball per atendre persones majors

La reducció per ampliar formació

La reducció per a la prestació de serveis voluntaris

El permís per a reciclatge professional

El permís sense sou

La conversió d'hores extraordinàries en temps lliure.

La no realització de les hores extraordinàries i

L'adaptació de la jornada amb la racionalització del quadre d'horaris i dels torns de treball

Només amb aquests aspectes més desplegats ja es notaria una important millora de l'ocupació en la línia del que s'està produint a altres llocs.

Però que fa a la reducció de la jornada laboral i l'anticipació de l'edat de jubilació són de moment mites només acomplibles en la mesura que vagin acompanyats també de reduccions salarials o de prestacions.

Dintre d'aquest paquet de mesures es podria prioritzar la reducció dràstica de les hores extres amb seguiment per a que es converteixin en llocs de treball, tant a l'administració com en l'empresa privada; en casos d'hores extres imprevistes, com dèiem abans, compensar-les amb temps de descans o vacances, de manera que el còmput total fos el mateix.

2.2 Cal fomentar els contractes a temps parcial

A Finals del 96 el percentatge de contractes a temps parcial era de 32% dels nous realitzats en els darrers tres mesos. 22 % al llarg de l'any. En total el treball a temps parcial representa el 9,1% del total, un punt menys que la mitjana estatal i lluny encara del 16% de la taxa europea. Ara bé s'hauria d'evitar la picaresca que es produeix quan degut als salaris de subsistència les persones opten per diversos contractes menors a 12 hores. Una sola persona tenia més d'un contracte de neteja que li ocupaven franges diferents del dia i això afavoria les empreses contractants.

Austria s'ha aprovat l'aplicació de la setmana laboral flexible. Una jornada laboral que va de les 2 a les 10 hores, com a màxim sempre que el total treballat en una setmana no superi les 48 hores. L'acord interessa als empresaris de cara al millor rendiment de la maquinària i els sindicats creuen que la flexibilització permetrà fer créixer l'ocupació, tot i que alguns experts posen en dubte això darrer, si no disminueix el total de temps treballat.

Hi ha el cas d'Holanda on el 67% de les dones treballa a temps parcial; el 37% del total de la població laboral. Només en el 15% de les famílies els dos conjuges treballen a jornada completa. Les famílies amb un salari i mig representen el 64% davant el 5% on només en treballa un. Avui més de la cinquena part de funcionaris ho són a temps parcial. Els drets laborals es conserven proporcionalment al temps treballat. Hi ha en marxa un projecte per tal que cap empresari pugui negar a un empleat la sol·licitud de treballar un 20% menys de temps. L'informe d'ESADE sobre el mercat de treball és partidari de canviar el sistema retributiu i possibilitar que es faci a través de la participació en els beneficis de l'empresa i la reducció de jornada, davant de crisi conjunturals o per repartir treball quan es tracta de canvis estructurals. Cal pensar en els convenis en establir preferències entre els increments salarials i el manteniment dels llocs de treball. Tot i que en aquest sentit de restricció salarial s'hauria de començar a donar exemple des dels alts càrrecs directius amb una distància amb els salaris dels nivells baixos de les més amples d'Europa.

Els contractes de treball haurien de ser flexibles i permetre al treballador en actiu programar-se el calendari vital, permetent temporades d'estudi o de formació amb reserva de lloc de treball on seria substituït per un treballador en atur.

2.3 Els joves, contractes de formació i de pràctiques

Un variant dels contractes a temps parcial són els de formació i pràctiques destinats als joves. Ja hem dit que a l'Estat espanyol duplica el nivell d'atur juvenil mitjà d'Europa. En situacions molt menys dramàtiques que la d'aquí hi està havent reaccions dels governs com ara el francès que ha acordat amb la patronal l'establiment de 400.000 contractes de formació, després de constatar que li és molt més fàcil trobar un lloc de treball a un jove que ha completat els seus estudis amb una estada de formació a una empresa que no pas a aquell que només té al curriculum el seu títol escolar. L'objectiu és professionalitzar la formació. Els empresaris rebran un incentiu de més de 750 milions de francs i la mateixa administració ha introduït la figura de l'aprenent en la funció pública local. Pels universitaris hi haurà un contracte laboral de quatre mesos i mig amb una remuneració de 45.000 ptes alliberada de càrrega social i integrat al curs escolar. A Gran Bretanya el Partit Laborista proposa finançar ocupació juvenil amb un programa de 3000 milions de lliures a través d'un impost excepcional sobre els antics serveis públics privatitzats. Esperem que el pacte laboral regularitzi i impulsi els contractes de formació a casa nostra, però em temo que algun incentiu més s'haurà de donar.

2.4 Creació d'ocupació a la funció pública

Caldria fer esment per un moment a la creació d'ocupació en la **funció pública**. Sembla que hi ha la intenció de reduir el 6% de la plantilla de la Generalitat. Si la decisió correspon a una autèntica racionalització i el que no es fa és centrifugar cap a empreses autònomes el personal del que es prescindeix, la mesura podria ser aplaudida. Però ens temem que no s'ha estudiat a fons les necessitats del conjunt de l'administració, hi ha la percepció de que l'administració catalana ha caigut en molts dels vicis de l'anterior. Cada departament o servei defensa amb carn i ungles el seu personal obstaculitzant el que hauria de ser habitual, les reassignacions en funció de les necessitats. Des de fa 7 anys no s'ha convocat concurs de trasllat pels nivells A (licenciats) i B (diplomats). Per això podria ben passar que la retallada es produís en sectors que són d'atenció al públic o presten serveis, mentre continua persistint una estructura piramidal allunyada d'una administració moderna, basada en situar el màxim de treballadors públics en la línia de front. Mentre en alguns centres sanitaris les centraletes estan col.lapsades de gent que demana hora, pot ser que en alguna delegació territorial de Treball hi hagi oficinistes vagarosos degut a la caiguda en picat de la conflictivitat laboral i a la pèrdua de competències en aquests àmbits. Per altra part, la mateixa administració hauria de donar exemple facilitant els contractes a temps parcial.

2.5 La precarietat en el treball. Les ETT.

Amb la legalització del treball temporal han crescut com bolets les Empreses de Treball temporal. A l'estat s'ha passat d'una facturació de 35.000 milions de pessetes als previstos pel 97, uns 155.000 mptes. Els treballadors contractats ho són per prestar un servei determinat en un 30%, eventuais per circumstàncies productives en un 60% i substitució de treballadors un 9%. Però aquest increment s'ha basat molts cops en l'abús de la temporalitat per ocupar llocs fixos. Al 96, un 42% d'ETTs van ser sancionades per incomplir la llei, encara que sigui l'usuari el qui de fet incompleixi. Els salaris dels treballadors de les ETTs estan per sota del que els correspondria com a fixos, tot i que sembla que es tendirà a anar igualant el nivell. Les ETTs han de cobrir les necessitats puntuals de producció o de servei i per tant no per reduir costos

laborals de les altres empreses. La ETT dona un servei puntual de substitució i selecció que ha de ser abonat per l'empresari usuari i no a costa del salari del treballador. La Conselleria té potestat per autoritzar les ETT i en fa el seguiment i per això cal millorar el control sobre l'ús d'elles.

2.6 El pacte laboral

La reforma laboral del 94 va provocar precarització, baixa del consum i increment de la sinistralitat: 90% dels accidents laborals succeeixen a treballadors entre 18 i 30 anys i precaris, Es la 5a causa de mortalitat entre els joves. L'any 95 a Catalunya hi havia 156 morts per accidents laborals

Ara mateix hi ha un 34% de taxa de temporalitat en l'ocupació que s'està utilitzant molts cops per cobrir places que són fixes. Això implica una gran precarietat i que les xifres estadístiques sobre noves contractacions amaguin el fet que molts cops siguin contractes de dies. Per altra banda, els sindicats es queixen que la negociació col·lectiva està atromitzada, 6000 convenis a l'Estat i 1600 a Catalunya i també que a l'Estat hi ha 800.000 treballadors sense conveni. Per totes aquestes raons els grans sindicats estatals van establir una negociació amb les grans patronals de l'Estat per modificar alguna d'aquestes situacions.

Finalment s'ha signat el pacte laboral entre grans sindicats i grans patronals. Qualsevol diàleg entre els agents socials sempre cal valorar-lo de forma positiva. El treballadors demanaven més seguretat en el manteniment en el lloc de treball i els empresaris demanaven poder adaptar amb més facilitat la plantilla a les possibilitats d'acció de l'empresa. Els sindicats basculaven entre la prioritització de conservar l'estabilitat d'aquells que ara tenen treball fixe i la prioritització de crear nous llocs de treball per aquells que estan a l'atur. Fins ara, el marc laboral estava afavorint la creació de llocs de treball precaris totalment, que no donaven seguretat al treballador i que al mateix empresari li suposaven haver de prescindir de treballadors responsables un cop estaven ensenyats, per la por a tots els condicionants que hi havien per a fer-los fixes. Si el pacte laboral serveix per evitar parcialment aquests problemes és bo, si no, no ho serà.

El sindicats firmants ressalten una llista d'aspectes positius del pacte:

1. La capacitat de diàleg i pacte entre els agents socials que no es va donar en la reforma de 1994.
2. L'extensió de la protecció social als contractes de formació i de pràctiques.
3. Contractes indefinits destinats a col·lectius amb més precarietat: Joves entre 18 i 29 anys, aturats de llarga durada amb més d'un any a l'atur, més grans de 45 anys i minusvàlids, amb la possibilitat de reconvertir paulatinament els 3 milions de contractes temporals en fixes.
4. Causalització de la temporalitat (desaparició contractes temporals de llançament noves activitats, etc)
5. Establiment d'un conveni de mínims per a tots els treballadors/es que no tenen cap mena de regularització (Prop d'un milió a l'estat).
6. Restriccions de les funcions de les empreses de treball temporal.
7. Reducció significativa dels contractes per circumstàncies de producció i per obra-serveis.
8. Tot i que s'amplien les possibles causes individuals d'acomiadaments és el jutge qui tindrà la darrera paraula, evitant la flexibilització automàtica de plantilles.
9. Creació d'una comissió de seguiment dels acords.

Els sectors sindicals crítics amb el pacte assenyalen, però, que:

1. El pacte només es centra en l'estabilitat i la negociació col·lectiva però no aborda de front la creació d'ocupació.
2. Es deixa en mans de l'empresa la reconversió de contractes.
3. S'afegeix un supòsit a l'article 52c de l'Estatut dels treballadors que afegeix flexibilitat per rendiment o competitivitat que pot fer procedents la majoria d'acomiadaments.
4. Es produeix un abaratiment del cost de l'acomiadament que pot afectar els treballadors més grans i amb més antiguitat, que poden ser substituïts per altres més barats. El cost d'acomiadament de 33 dies per any treballat amb un màxim de 24 mensualitats, davant els 45 dies i 42 mensualitats d'abans.

Ara bé, des de l'òptica d'ERC, el problema bàsic que té el pacte és no hi ha hagut diàleg social a nivell català i aquest pacte pot ser inadequat per al nostre teixit econòmic i social. El fet que el pacte s'hagi desenvolupat a Madrid entre les superestructures de les grans organitzacions sindicals i patronals no és un bon antecedent. Tothom sap que l'estructura industrial en les diverses comunitats autònomes de l'estat és molt diferent. L'eix mediterrani-Ebre on predominen les petites i mitjanes empreses, l'eix cantàbric amb empreses més grans i amb participació pública, Madrid amb moltes seus de multinacionals i el centre-sud on tota l'economia giravolta entorn de la cosa pública. Aquestes situacions tant distants crec que impedeixen una adequació intel·ligent del marc de relacions laborals si aquest es fa a escala estatal. I això explicaria la paradoxal situació en què de les patronals catalanes més representades per les pimes hi són reticents i reclamen més gran flexibilitat per a crear ocupació; i per altra banda, les crítiques de sindicats menors que consideren que s'ha cedit massa. Si aquest pacte estatal no té aviat una versió catalana que s'adequi més a la realitat, podria ser un fracàs, en el doble sentit.

Així l'enquesta efectuada per la patronal SEFES entre prop de 500 empreses petites i mitjanes a Catalunya ha donat un resultat que no és esperançador per a la creació d'ocupació. En preguntar si consideraven que la reforma laboral pactada incentivaria la creació d'ocupació estable en les pimes la resposta era sí en un 12% i no en un 83%. Davant la pregunta amb les condicions que proposa la reforma laboral, quants treballadors eventuais de la seva empresa té previst fer fixos? la resposta és cap en un 80%, entre 1 i 4 un 15% i entre 5 i 10 només un 5%. A la pregunta de , a la vista dels resultats dels acords sobre reforma laboral, quants nous treballadors contractarà la seva empresa? Un 87% diu que cap, un 10% entre 1 i 5, un 2% entre 5 i 10.

Així doncs la reforma laboral de moment no sembla que serveixi per estimular les petites i mitjanes empreses de Catalunya a crear ocupació. Queden pendents doncs incentius, ajuts reduccions de costos socials que reverteixin especialment en les petites i mitjanes empreses que són les majoritàries a Catalunya i les que tenen més possibilitats de crear ocupació. Per tant, malgrat la valoració globalment positiva realitzada per les principals centrals sindicals i les patronals estatals, les primeres reaccions contràries de la petita i mitjana empresa catalanes i dels sindicats menors a Catalunya, plantegen la necessitat urgent de relançar la negociació a Catalunya- que és per on s'havia d'haver començat- i obrir-la al màxim d'agents socials, per tal d'adequar els termes de la contractació a la nostra realitat. Seria lamentable que l'alt grau de pragmatisme que ha presidit les negociacions entre grans centrals sindicals i patronals estatals, no fos possible a escala de Catalunya. I que tot el que a Madrid era pragmatisme aquí fos radicalisme per les dues parts. En aquestes negociacions cal desplegar acords que es centrin en la creació d'ocupació i que depenen en bona part de l'entorn favorable a la iniciativa empresarial al que pot contribuir d'una forma decisiva la política de l'administració. Dóna la sensació que la dinàmica de relacions socials a Catalunya ha entrat en un camí de provincianització on els dirigents dels agents socio-econòmics no tenen del tot assumit el paper de dirigents nacionals que tenen la responsabilitat de construir en el dia a dia

un marc autònom de relacions laborals. Sembla com si fes temor assumir totes les conseqüències que generaria l'engegar una dinàmica de relacions socio-econòmiques autocentrada a Catalunya. Temor per perjudicis estatalistes? O temor de perdre el paraigües de les organitzacions estatals? Però la crítica hauria de apuntar encara molt més al paper de la trista figura que ha jugat el govern de la Generalitat en l'acord. En què ha influït aquest govern en el pacte de Madrid? El president Pujol es dedica a viatjar per mitja Europa venent el seu suport a l'estabilitat del govern Aznar, però a Catalunya és incapaç de fer avançar les negociacions entre patronals i sindicats, i en les que es porten a terme a Madrid hi és absent. Perquè el món oficial ja sigui de l'administració ja sigui de les superestructures dels agents socio-econòmics, no és capaç de fer allò que s'està aconseguint a nivell d'algunes empreses o sectors? Perquè aprofitant la tradició històrica del moviment obrer i empresarial i de l'administració catalana no som pioners en la innovació de les relacions laborals que s'adequïn als grans canvis del model de producció que estem patint? Perquè no hi ha una aposta clara per a la corresponsabilització de treballadors i empresaris en les decisions estratègiques de l'empresa, en la línia d'implantar una direcció per objectius i valors que millora el benestar i l'autoestima dels operaris i el rendiment de l'empresa? Perquè no podem tornar a ser pioners en el model de relacions laborals i no anar a remolc d'una dinàmica estatal que curiosament traslladada aquí es tensiona molt més? Hi té alguna cosa a dir o a fer el govern de la Generalitat en tot això? O cal continuar amb el laissez faire, laissez passer?

2.7 Adaptar les relacions laborals als canvis en la producció

L'aparició de les tecnologies telemàtiques, la substitució de la concentració per desconcentració i subcontractació, el pas del taylorisme a la direcció per valors i objectius, la importància dels recursos humans com a capital, la comprovació que la competitivitat procedeix del grau de motivació de l'equip humà i de la capacitat d'automotivació són tombants decisius en aquest final de segle pel que fa al model de producció i de relacions laborals en els països desenvolupats.

Aquí no som al Japó on predomina una visió patriarcal de l'empresa i el lligam empresari treballador dissuadeix molt sovint la via de l'acomiadament. Però si es parteix d'aquesta concepció moderna de l'empresa que inclou el capital humà en els actius de l'empresa potser es podria anar evolucionat cap a un model més racional. Curiosament algun dels gurus del liberalisme aplicat a les plantilles de les empreses com Stephen Roach actualment pensa que les companyies que redueixen substancialment la seva plantilla són incapaces d'assolir després el desenvolupament sostingut. Moltes companyies ja comencen a reconèixer que els nivells de qualitat dels seus productes i serveis queden greument afectats per les reduccions massives de plantilles, fet que només es pot reduir per la lleialtat dels empleats que resten a l'empresa. La lleialtat i la motivació cada cop són més dignes de consideració. Un estudi sobre com les empreses motiven els seus empleats indica que a Europa predomina la formació i a Amèrica i Àsia els incentius financers, però també la confiança en la lleialtat de l'empresa cap a la seva gent. Es propugnen doncs uns nous contractes basats en la lleialtat en dues direccions. Un empleat que no se'n surt de la seva feina és transferit a una altra feina, abans que plegui de l'empresa. Això no vol dir que es garanteixi un treball per a tota la vida però si una persona vol ser reciclada, reeducada i recol·locada per adaptar-se als canvis de mercat l'empresa li continua donant feina. S'està anant cap aquí a Catalunya? Dóna la sensació que estem lluny per part dels agents socials i per part de l'administració que ho hauria d'incentivar. La responsabilitat dels empresaris a reciclar el capital humà abans de despreciar-lo, podria anar incentivat jugant amb els fons d'atur més els fons ocupacionals per facilitar al si d'empreses o grups d'empreses la reassignació dels recursos humans. Les empreses mitjanes i grans podrien

molts cops reabsorbir dins seu o en els seus grups molts d'aquests moviments de personal. No seria possible, també, a les pimes un compromís amb els sindicats, per establir un banc de dades que permetés que abans de recórrer a l'acomiadament es reassignés el treballador a una altra empresa?. La motivació i la rendibilitat del capital humà es dispararia i hi guanyariem tots. I s'evitaria una part del cost social i econòmic que significa enviar gent al carrer que comencin el calvari de l'INEM, els serveis de col·locació, les ETTS i els cursos guarderia ocupacionals i a mig termini la pèrdua de competitivitat de la mateixa empresa.

2.8 El funcionament de la Conselleria de treball

Entrem ara amb altres aspectes que gestiona la Conselleria de Treball. D'un cantó en la funció de mediació, en la funció d'autoritzar expedients de regulació, de vegades dóna la sensació que no s'adopta una postura de tutela suficient dels drets dels treballadors i que precisament no ni s'impulsen ni s'esgoten aquestes vies alternatives que s'apuntaven abans o que es va a remolc de la lògica de visions empresarials de curta volada, més pròpies de sectors de l'economia financera o especulativa que d'un sector industrial amb visió estratègica.

2.8.1 L'INEM i el servei català d'ocupació

El servei català de col·locació també està en el clar-obscur. És lloable que s'hagi bastit un sistema relativament àgil i amb una important dispersió de punts de contacte per tal de que els aturats de Catalunya tinguin accés al conjunt de dades d'ofertes laborals. Però el sistema que comporta una sèrie d'avantatges innegable, comporta una certa marginació de facto d'aquelles persones amb baix nivell de qualificació que, fins i tot, tenen dificultats d'utilitzar un Servicaixa o omplir un formulari. Pel que fa al formulari algunes dades que es demanen que afecten a la privacitat de les persones i que no haurien de ser rellevants per a la demanda d'ocupació, a no ser que es risqui de caure en factors discriminatoris. Les dades físiques (complexió dèbil, normal o forta), algunes dades sobre l'Estat civil (divorciat, separat, religiós..).

Al marge de les dades oficials que diuen que el 1996 el SCC va captar 63.744 ofertes, triplicant les de 1995, estaria per demostrar l'abast d'aquestes dades. I falten elements. Quin és el nombre de persones col·locades en relació a les persones inscrites en el SCC? Quina és la relació persona col·locada cost del servei? Quin és el grau d'acompliment i d'eficàcia de l'obligació dels centres de Formació Ocupacional d'estar vinculats al SCC? Quina és la taxa de penetració en el mercat de treball; és a dir quantes ofertes de treball han estat capturades pel SCC? Quan tinguem totes aquestes dades podrem establir el grau d'eficiència d'aquest servei públic, que es considera que hauria d'acostar-se cap al 20% del total.

Per altra part, com estan les negociacions per a traspasar l'INEM? Quin aspectes es traspassen? De fet l'opinió d'ERC és que, o es traspassa tot, o complicarem l'atenció als aturats. Ara mateix el pagament de l'assegurança a través de l'INEM és una de les poques coses on no hi ha morositat. Una persona fa la sol·licitud el dia 20 d'un mes i el 10 del mes següent ja pot rebre el subsidi. Per això cal negociar per avançar en la línia d'aconseguir l'administració única en l'àmbit de treball que permetés una política integrada de l'orientació professional, el reciclatge, la recol·locació, les polítiques passives. En abastar totes les prestacions de l'INEM com es pensa articular els plans d'ocupació, les escoles-taller. Hi haurà o no control sobre les mútues d'accidents laborals, els subsidis d'atur i les pensions. I perquè no també el reconeixement de les prestacions, la facultat de determinar qui pot rebre i la facultat de pagar el subsidi. L'informe d'ESADE recomana la personalització en el tracte i un contacte més estret d'aquests serveis especials amb les empreses subscrietes a aquest servei.

Altres aspectes. Què hi ha de la connexió amb EURES xarxa de servei personalitzat i gratuït per a la recerca de treball en un altre Estat membre? Què hi ha de la creació de grups

transfronterers que es localitzen en els llocs de les fronteres internes de la Comunitat en que la mobilitat professional és més freqüent i constitueixen un punt d'encontre únic entre administracions regionals de treball i interlocutors socials?

2.8.2 La inspecció de treball depèn orgànicament de Madrid però, en canvi, té una doble dependència funcional per cobrir les àrees que li són pròpies: el control de la legalitat en els llocs de treball, la seguretat social i la salut laboral i les normes que controlen per encàrrec de la Generalitat. Fa poc el ministre anunciava el traspàs de quasi tots els aspectes funcionals a les C.A. Les línies de treball denominades comunes es decidirien en conferències sectorials on participarien responsables del Ministeri i de les C.A. Per les accions que afectessin les CA es crearien uns òrgans de cooperació bilateral que presidiria un representant autonòmic. Ara bé, essent la inspecció un instrument clau de l'administració per regular o controlar les relacions laborals, ¿es pot parlar de veritable avanç cap un marc autònom de relacions laborals amb el que serà una pura descentralització de funcions, sense competències autònomes d'actuació, amb funcionaris depenent orgànicament de Madrid?. Amb una futura llei que definirà un únic sistema d'Inspecció de treball i seguretat social, és a dir, un cop més una LLei orgànica que pot laminar encara més una interpretació autonomista de l'Estatut. Les paraules del ministre a favor de la unitat de la Inspecció de treball com a element comú de vertebració i en la vigilància d'un únic sistema solidari de Seguretat social ja indiquen que no ens trobem davant una proposta d'avanç de l'autogovern sinó d'un intent de fer més eficaç l'estat centralista a través del que van esdevenint macrodiputacions regionals.

2.8.3 Marc autònom de relacions laborals

L'estudi abans citat d'ESADE confirma que la diversitat d'estructures productives, diferències substancials de les lleis laborals entre un país i un altre, els diferents comportaments i respostes dels diversos col·lectius humans davant d'un mateix estimul, la diferència dels sistemes educatius, les rigideses existents en mercats que sembla que no tenen cap reacció amb el mercat laboral, com per exemple, el sistema financer o el mercat de l'habitatge, són aspectes que "limiten la vigència universal" d'una determinada política. Aquestes consideracions aplicables entre estats també ho són entre C.A, on una mateixa política pot provocar efectes contraris en funció de la resposta del col·lectiu humà. Poder adaptar totes aquelles polítiques que influeixen en la creació d'ocupació a l'àmbit de Catalunya és una necessitat imperiosa, al marge que sigui un dret que ens correspon com a nació i en la mesura que ho contempla l'Estatut d'autonomia.

Cal reclamar el traspàs urgent de totes les competències de l'INEM, de la inspecció del treball, del FORCEM, així com de la caixa de la Seguretat Social que permetria que les aportacions dels treballadors catalans per a temes d'ocupació anessin destinats a ells mateixos o als aturats d'aquí. S'ha d'avançar decididament cap a l'administració única en l'àmbit del treball.

3. LA POLÍTICA DE FORMACIÓ

En l'informe ja citat encarregat per la Generalitat s'apunta que la proporció de la despesa pública respecte del PIB és més gran en les polítiques passives d'ocupació que en les actives. Això comporta subvencionar l'atur i penalitzar el treball. S'ha donat més impuls a les despeses destinades a crear ocupació. I en aquest capítol també és necessari avançar més en la territorialització de les polítiques de formació. Espanya és dels pocs estats on el programa de cursos, la legislació bàsica sobre la Formació professional, és de caràcter estatal. Caldria que la Generalitat pogués expedir títols que garantissin la idoneïtat i preparació d'una persona per exercir una professió, encara que no hagi seguit cap ensenyament reglat.

3.1 La formació ocupacional

La formació ocupacional per aturats no es rendabilitza adequadament, en estar en un 95 % en mans de centres privats corresponguin o no a agents socio-econòmics o simplement a empreses. L'arribada dels Fons socials europeus impulsors de la formació continua, va ser com una mena de manà amb un panoarman on no hi havia estructures preparades per aquest tipus de formació que cap iniciativa privada abordava perquè era deficitària. De cop les institucions es van trobar amb milers de milions a les mans, molts cops sense saber que fer-ne. Quants cops en arribar el desembre s'havien de engegar cursos de qualsevol manera per no retornar diners cap a Europa. I si això passava a Catalunya amb estructura industrial forta, imaginint-se el que deu passar en les comunitats autònomes amb índexs d'aturats que van del 20 al 30% i sense estructura industrial, amb poca cultura industrial ni possibilitats que el reciclatge serveixi per alguna cosa. Algun dia tindrem dades comparades per C.A. del grau d'eficiència d'aquests fons europeus destinats a formació ocupacional? Bé en qualsevol cas, aquests fons han significat una pluja de milions que en prioritzar un model de Formació ocupacional que imposa centres col.laboradors majoritàriament privats, han situat aquesta àrea de reciclatge en el sector que es pot qualificar de semipúblic. I ERC quan té al davant un sector semipúblic de seguida es posa la mà a la cartera, com la hi haurien de posar tots els ciutadans que paguen els seus impostos. Aquest sector gaudeix dels avantatges dels sectors privat i públic i pateix els seus aspectes més perversos. Es manté amb diner públic, és un sector intervingut i per tant està fora de les lleis del mercat, però no té el grau de control ni transparència del sector públic. És un àrea amb grans riscos d'esdevenir un sector clientelar. Amb quins criteris es concedeixen els cursos? Jo no negaré la professionalitat dels promotors de formació que estic segur que en la immensa majoria de casos fan el seu treball amb rigor. Però els interrogants persisteixen. Primer, es fa cas dels seus informes? O bé es suficient garantia de valoració de l'eficiència en la inserció laboral, criteri objectiu pel qual es deneguen o s'autoritzen cursos, si la presentació de certificacions que facilita el mateix centre col.laborador? Fins a quin punt es comprova el tipus de contracte que assoleixen les persones reciclades?. Quina duració tenen aquests contractes? Per tenir una certificació assegurada es podria connectar amb la base de dades de la seguretat social per saber les altes o també per saber les baixes en l'assegurança d'atur. perquè no s'utilitza aquest creuament de dades?

Perquè, un té dubtes també de l'eficiència dels recursos emprats en els cursos. Quina relació hi ha entre el que paga el Departament i el cost real del curs? Tots els centres col.laboradors dediquen un percentatge similar a l'atenció real al reciclat? Quan hom observa la ploriferació de centres privats que desenvolupen aquests cursos, quan hom observa el pes que hi tenen els agents socials directament o per intermediació de fundacions, entitats o instituts de tota mena, hom es demana quina part de tot plegat va destinat a manteniment d'estructures amb ànim de lucre sigui econòmic o partidista.

Perquè l'altra cara de la moneda, és el tipus de formació ocupacional que es dona. Predomina la formació ocupacional d'aula i pissarra. Amb la sensació de provisionalitat en que cada any cal fer cua per obtenir cursos i amb la finalitat de lucre que predomina, escassegen els centres de formació ben dotats en equipaments i locals que permetin donar una formació vàlida per a la indústria. L'existència de 6 centres públics d'innovació i formació professionals traspassats a la Generalitat hauria de ser potenciada per assegurar que almenys en les principals àrees territorials de Catalunya hi hagués un centre públic de formació ocupacional que assegurés aquelles dotacions en material de que els centres privats mai disposaran. Si aquestes instal.lacions després eren rellogades o no, això ja és un altra qüestió, però almenys tindriem aules dotades per a determinats reciclats, que si no mai es faran en condicions.

Per altra part, si bé s'assegura amb la inspecció els mínims d'acompliment del nivell de matriculaicó als cursos i l'estadística dubtosa de les certificacions, no s'ha entrat en homologar el nivell de qualitat dels cursos, no s'ha bastit un cos bàsic de metodologia didàctica generalitzable al conjunt de la FO. L'Expert francès Bertrand Schwartz en formació professional reclama no partir del saber constituït per intentar transmetre'l a un públic incapaça d'apropriar-se'l i que es descoratja i abandona ràpidament; cal, diu Schwartz, partir de la pràctica quotidiana i dels seus saber-fer més rics i complexos del que es creu. En aquest sentit innovador seria de molta utilitat l'aprofitament de l'experiència pedagògica dels centres de formació ocupacional més vinculats a empreses productives i la d'aquells que estan vinculats d'alguna manera a l'àrea d'ensenyament. O si més no recollir les experiències de les Escoles Taller i dels Programes de transició al treball o s'ha fet un important esforç didàctic. La síntesi entre aquestes experiències, per a mi les més aprofitables, podria donar fruits interessants. Hi ha algun altre element crític de com funciona la F.O. En ser els pressupostos anuals no s'adequen al calendari escolar habitual. Un centre sol·licita a l'octubre uns cursos i fins al març següent no sap si li concediran. Llavors molts cursos, o comencen tardíssim o comencen sense financiació amb una sabata i una espardenyia per por al risc de no rebre la concessió. Quan la reben llavors resultarà que sobrefinançarà un curs que ha després molt menys. La guerra que s'estableix entre centres a l'hora de captar matriculats suficients per a poder justificar la concessió no sé si és un espectacle gaire edificant quan estem jugant amb fons socials.

3.2 La formació professional

Segons la LOGSE, la FP ha de ser professionalitzadora i deixa de tenir la funció escolaritzadora i això ho assegura teòricament per un llistó que és la ESO i les pràctiques a empreses. Però quina és de moment la pràctica?

1. Començant per l'ESO que està a la base de qualsevol estudi professional posterior, ni que sigui via Universitat, ens trobem amb uns professors llicenciats però amb poca formació pedagògica i una reforma sense recursos econòmics que ha impedit realitzar un bon reciclatge del professorat; que amb els cursos inicials sobre la reforma només han servit per vernissar el mateix model d'aprenentatge d'abans, basat només en continguts i insistint poc en les matèries instrumentals, especialment la llengua, i en els famosos procediments (aprendre a aprendre) i en els valors i actituds que curiosament ara són reclamats des del món empresarial com el nou paradigma de direcció d'empreses cap al segle XXI. La realitat socioeconòmica corre a una velocitat que la consciència social i encara menys la lentitud burocràtica de l'administració no atrapa. L'Estat espanyol apareix en el lloc 32 d'un rànking mundial sobre eficiència educativa superat per diversos països asiàtics i de l'Est d'Europa.

2. En la F.P pròpiament, trobem professors massa desconectats del món empresarial per una banda, i per altra, empreses no motivades que no s'adonen que la FP és inversió en capital humà (Alemanya, un 60% alumnes en pràctiques acaben a l'empresa mateixa). Cal doncs fer un esforç per incentivar la col·laboració més estreta entre empresa i escola i això es pot fer d'una forma eficaç a escala local o comarcal, com parlarem més endavant.

3. En aquest àmbit de l'ensenyament professional reglat passa com en tants altres on la legislació bàsica és tant voluminosa que envaeix tot l'àmbit competencial, en aquest cas en determinar des de Madrid el nombre i el contingut dels diversos títols- 135- a nivell de detall. Aquesta centralització impedeix de facto l'adequació de la FP a les necessitats reals del mercat de treball a Catalunya.

4. La no implantació generalitzada de la garantia social, l'escanyament que s'està produint en la FP de nivell mitjà ja que la massa tria el batxiletrat, i la creixent extinció de la FP, pot donar una situació on amb un alt atur juvenil paradoxalment les empreses no trobin gent formada

professionalment durant almenys 4 o 5 anys. Això demanaria avançar la implantació de cicles formatius de nivell superior sense esperar a la generalització del batxillerat a tot els Instituts de Catalunya.

5 En la Formació professional no reglada no es garanteix el nivell mínim d'homologació de qualitat i ha un escàs per no dir nul control sobre els continguts curriculars d'aquesta.

3.3 La garantia social

HI ha un altre col·lectiu fonamental a l'hora d'engruixir el percentatge d'atur juvenil. És el format per aquells alumnes que no superen l'escolarització obligatòria i per tant segons la LOGSE no poden accedir ni al batxillerat ni a la formació professional de grau mitjà. La Generalitat calculava en un 20% el percentatge d'alumnes que estaria en aquesta situació. La realitat està demostrant que ens n'anem cap al 40%. No entraré ara aquí si el problema també ve d'una mala aplicació de la Reforma en quant als nivells d'exigència en l'ensenyament obligatori. El fet però és que, si abans al sortir de la EGB els nois i noies que no tenien el graduat podien accedir durant sis anys una formació professional de nivell elemental, la imprevisió i la manca de mitjans amb que s'està implantant la reforma ens ha fet retrocedir. En algunes comarques, les que han estat pilot en la implantació ja s'han enviat al carrer tres o quatre generacions d'alumnes amb els que l'escola ha fracassat de donar-los el nivell mínim. I se'ls ha enviat al carrer sense la més mínima preparació professional sinó sense donar-los instruments per saber-se moure en el mercat laboral, saber trobar les institucions que es dediquen a oferir ocupació o a reciclar ocupacionalment. En aquesta Cambra i a instàncies d'ERC ja s'ha discutit algunes vegades aquest tema i finalment sembla que la Conselleria està disposada a oferir places de garantia social per un 10% dels alumnes matriculats a 4art d'ESO. Creiem que aquesta oferta quedarà lluny de la demanda, Però això depèn de com es plantegi la sortida de l'escola. Si es continua provocant una discontinuïtat entre escola i primera formació ocupacional és ben segur que es poden perdre fins a un 30% de gent pel camí, on aniran? Alguns, pocs, al mercat laboral, molts, precisament els més desestructurats familiarment, al carrer, perquè al cap de pocs anys hagin de rebre cursos ocupacionals especials per nuclis amb dificultats. No seria més lògic facilitar una transició organitzada de l'Institut a la primera formació ocupacional, encara que aquesta surti de les quatre parets de l'escola? Per altra banda el traspàs a la conselleria de Treball de la responsabilitat de la FO és justificable si parteix de l'ús dels fons eruropeus, però si en aquesta FO especialitzada en formar nois i noies de 16 anys no hi ha una col·laboració estreta amb ensenyament i ajuntaments es pot perdre d'una banda el nivell pedagògic i didàctic adequat i la pressió institucional i les facilitats que hi posen els municipis. Per això entenem que caldria potenciar o estendre a aquesta nova F.O les experiències diverses dels Plans de transició al treball que estan aconseguint un alt grau de rendiment i que precisament parteixen de l'estreta col·laboració entre administracions laborals, ajuntaments i Ensenyament. Molts d'aquests alumnes de PTT poden retornar a la F:P reglada en recuperar el títol de graduat escolar. L'experiència basada en un ensenyament eminentment pràctic que s'adapta a l'entorn socioeconòmic en cada moment, que prioritza el mètode inductiu i utilitza sistemes d'orientació i motivació, són dades que ratifiquen la necessitat de que la generalització de la garantia social es faci considerant aquesta experiència. Per altra part el traspàs imminent de l'INEM hauria de permetre fer una avaluació del conjunt d'escoles taller existents a Catalunya i aprofitar-ne també les experiències positives, aminorar les despeses de manteniment d'aquestes per millorar, ampliar i repartir territorialment l'oferta prioritant sectors o comarques amb dificultats.

3.4 La formació continua

El FORCEM que es financia amb els diners del que hi posen treballadors i empresa dona uns serveis esbiaixats, perquè surten del conjunt de treballadors i empresaris, però en canvi se n'aprofiten principalment les grans empreses i els nivells d'assalariats són els mitjans-alts. Encara falta cultura de la formació entre els petits empresaris, però és aquí on l'administració hauria de facilitar un aprofitament equitatiu, promovent precisament l'ús d'aquests fons entre els sectors econòmics i laborals amb més dificultats de reciclatge. De fet moltes grans empreses el que fan és aprofitar els avantatges d'aquests fons per a subvencionar i abaratir una formació que pel seu compte ja realitzaven. Qui decideix quins cursos es fan, amb quins criteris es repartixen territorialment els recursos? Com és que Madrid es menja una bona part d'aquests fons, sobrepassant de llarg el que li pertocaria per nombre d'habitants o per nombre de treballadors?

El setembre de 1995 es signava a Bilbao l'acord tripartit entre govern, sindicats i patronals bascos per a constituir l'Entitat de Formació continua que complementava l'Acord Interprofessional de Formació contínua. L'acord té la consideració d'Acord interprofessional sobre matèria concreta recollit en l'article 83.3 i 84 de l'Estatut dels treballadors. L'Entitat de formació contínua aprovada a Euskadi abarca el conjunt de la Formació contínua dels treballadors ocupats de la Comunitat autònoma del País basc, n'assumeix la gestió, la direcció i la promoció. L'acord preveu una atenció especial a les pimes ja que en general no disposen d'estructures eficients per a la formació. S'estableixen tècnics analistes que detectaran les necessitats, i fomentaran l'interès i la concreció de la demanda de F.C. S'acordava optimitzar els centres de Formació professional per a impartir FC. Els plans de FC seran d'empresa, de grups d'empresa, de sector i intersectorials. L'Entitat de FC acorda amb el FORCEM els convenis de col.laboració necessaris. Sr Conseller m'he extès en aquesta realitat per demostrar que lamentablement quan els agents socials a Catalunya posen el marc autònom de relacions laborals sobre els papers, però després no fan cap pas en aquesta direcció i la seva conselleria ha estat incapaç o no ha prioritzat la impulsió d'aquest marc autònom del que l'endegament d'un Entitat Catalana de la Formació contínua és hores d'ara una urgència.

3.5 La Formació d'aprenents que acompanya els contractes d'aprenentatge no s'està fent en condicions de qualitat adequades. Molts cops s'admet una pseudoformació per correspondència, que curiosament quasi bé monopolitza una acadèmia situada a Madrid. Per altra part, en alguns casos es permetia fer la formació compartida al llarg del període del contracte o intensiva al principi o al final. El problema de deixar triar la final és que en la majoria de casos després un cop acabada la feina ja no es compleix aquest requisit i com es diu popularment, ves-li al darrera amb el flabiol sonant. El departament hauria de decidir doncs si la formació d'aprenent s'ha de prendre seriosament o és una comèdia; en aquest darrer cas valdria més la pena deixar-ho córrer.

4. LA POLÍTICA INDUSTRIAL

4.1 Catalunya atrapada entre el nord i el sud

L'altra gran base de l'ocupació, a part de la política contractual i la de formació, és la creació i consolidació de les empreses. L'any 1996 la producció industrial va caure un 1,5%, davant d'un augment del 7,3% l'any anterior. La capacitat productiva utilitzada va passar del 78,1% el 95 al 76,9% de l'any passat. La construcció passa d'un increment de la producció d'un 6,8% el

95 a un 0,5% el 96. La conjuntura del 96 es va salvar pel comportament de l'agricultura i els serveis. I en el camp productiu, es troba a faltar una política industrial més definida per part de la Generalitat; manquen molts dels traspassos d'indústria, i un mal model de finançament ha fet caure els pressupostos de la Conselleria destinats a programes a nivells ridículs. El teixit industrial català es troba atrapat entre la deslocalització provocada per les multinacionals cap als seus països d'origen i la competència deslleial que rep a dins mateix de l'Estat per part de les Comunitats autònomes més ben finançades que Catalunya: les forals com Navarra i Euskadi, i les subsidiades com Castilla-La Mancha o Andalusia, que es permeten per la via fiscal o de la subvenció donar suport a les noves inversions, a l'exportació o al R+D. L'estructura empresarial de Catalunya és de pimes, però aquest fet que d'una banda pot ser positiu, no ens ha de fer oblidar que Catalunya pràcticament no pesa res en el nucli dur de les empreses espanyoles. Les set primeres que cotitzen a borsa: dos bancs- BBV i Santander- una elèctrica privada i una pública- Iberdrola i Endesa, dues empreses en vies de privatització- Telefónica i Repsol- i Gas Natural controlada per Repsol. Si ampliem a les 35 empreses que formen l'índex anomenat Íbex. Només 5 de les 35 estan radicades a Barcelona- un 14%: El gas ja mencionat, ACESA amb la Caixa darrera, Aigües de Barcelona amb un grup francès, FECSA en mans d'Endesa i Fomentos i Contratas de les germanes Koplowitz. Catalunya amb una aportació a la renda espanyola de quasi la cinquena part, no participa en les decisions de quasi cap dels grans grups empresarials de l'Estat, i per tant també en la decisions que acaben afectant a la creació d'ocupació. El poder econòmic el tenen uns centenars de persones que viuen a Madrid, Bilbao, Sevilla o Santander, però la paradoxa és que és l'estalvi català el que en bona part finança aquest grans grups empresarials. La política del franquisme va ser una de les principals causes d'aquesta situació, juntament amb una certa manca de visió i anèmia de la burgesia catalana. Però aquests 20 anys de democràcia i autonomia només han fet que agreujar la situació, fins al punt que un comentarista econòmic pròxim a la coalició en el govern acusava a la Conselleria d'Economia i Finances de la Generalitat de mantenir una política de passivitat i de poques iniciatives quan es tracta d'enfocar aspectes financers i borsaris de la nostra economia. Com es pot des del govern de la Generalitat tenir una política d'ocupació eficient, sense una política industrial que persegueixi canviar aquesta dependència estructural que converteix Catalunya en la fàbrica d'Espanya, però on la gerència està cada cop més a Madrid i la R+D a Alemanya? S'han plantejat vostès aquest problema i a seva solució? SE la plantejat també la resta de forces parlamentàries d'aquesta cambra? Em dona la sensació que n'hi ha molts que ja hi van bé políticament amb aquest panorama de domini. Observem aspectes sectorials de la política industrial sense els quals no serà possible el manteniment o millora del nivell d'ocupació actual

4.2 Recerca i desenvolupament

Els crèdits a la recerca i desenvolupament a la UE pel 1994 pujaven a 53.573 milions d'ECUS. Però Espanya a dins d'aquest paquet ocupava un dels últims llocs: 1.889,5 milions d'ECUS a preus i tipus de canvi corrents. En percentatge del PIB Espanya només té per sota Grècia i Irlanda, o,50%, mentre Suècia hi dedica el 1,30%, França el 1,27%, Finlàndia l'1,09%. Però en relació al nombre d'habitants només hi ha GRÈCIA al darrera i amb xifres d'escàndol. Si de mitjana la UE dedica 150 ECUS per habitant a recerca, Espanya hi dedica només 31 ecus. Si tenim en compte que la centralització de la investigació a Madrid deixa un cop més Catalunya a la perifèria, la situació encara és pitjor per nosaltres; i és ridícula qualsevol comparació amb els altres Estats dels tres restants motors d'Europa: Alemanya amb 207 Ecus habitants; França amb 245 Ecus habitant i Itàlia amb 94 Ecus habitant. Mirem estats de les dimensions de Catalunya. Dinamarca amb 158 ecus/h; Àustria 147 Ecus/h; Finlàndia 167 Ecus/h i Suècia 130

Ecus/h. Amb personal total dedicat a R+D hi ha el 0,78% de la força de treball espanyola, molt lluny de l'1,68% alemany o el 1,53% danès, 1,4% francès, 11,3 % anglès i neerlandès. En despesa total de R+D Espanya amb el 0,8% del total del PIB lluny del 2,5% d'Alemanya, 2,41 de França, 2,19 de Gran Bretanya, el 1,9% d'Holanda i el 1,8% de Dinamarca. Aquesta brutal realitat i la consolidació del mercat laboral únic europeu pot portar, ja està portant, a una emigració creixent de cervells cap als territoris que concentren la R+D, descapitalitzant el país de la principal matèria prima de la nova revolució tecnològica: la matèria gris. O bé subempleant aquesta matèria com a simple executora en les fàbriques meridionals d'Europa de la recerca que es concentra del Rin. en amunt.

La prova de la fragilitat del nostre model industrial és l'escàs pes de sectors punta que en les promers anys generen molts llocs de treball: la indústria medi ambiental, la telemàtica, la biotecnologia.

4.3 Exportació i altres polítiques del departament d'Indústria

En aquest context l'informe d'Eurocambres situa a tres C.A. amb millors expectatives exportadores que Catalunya. I Catalunya figura en el lloc 61 sobre les 97 regions consultades en quant a confiança en la millora econòmica. Un altre informe - el d'ESADE- assenyala que Catalunya només podrà aconseguir crear nous llocs de treball si enforteix i amplia la seva penetració en els mercats internacionals. Si Catalunya vol millorar la seva quota d'exportacions respecte el total espanyol (24%) haurà d'aprofundir el procés de compra de xarxes de distribució i augmentar la concentració empresarial. Només el creixement sostingut lligat a la internacionalització de l'economia pot assegurar l'augment de l'ocupació. Per tant calen polítiques que permetin als emprenedors arriscar-se en noves empreses.

"La principal font d'ocupació potencial està en les pimes. Cal facilitar el desenvolupament d'aquestes pimes, simplificant la legislació. Cal evitar malbaratar recursos europeus en crear llocs de treball artificials i subvencionar programes de formació que no responguin a la demanda real del mercat. cal que les empreses que són les que creen riquesa tinguin un entorn competitiu transparent"

S'està fent tot el que caldria des de la Conselleria d'Indústria? Crec que hi casos de tot. En programes d'internacionalització el COPCA funciona, tot i que amb lentitud pels petits empresaris, i el que caldria seria dinamitzar-lo més. En reerac i tecnologia ja hem dit que le que passa és que quedm curts amb l'IDIADA o el Laboratori General d'assajos. En serveis a les empreses s'han eliminat de facto programes destinats a la potenciació d'infraestructures comercials i de serveis, a la promoció del sector artesà. Pel que fa a l'assessorament empresarial, funciona el CIDEM que caldria que potenciés més el programa d'Ajuda a la recerca de Capitals i endegués una bona xarxa de comunicació telemàtica al servei de les pimes per connectar-les amb tota la informació dsiposnible de meracts o de tecnologia al món. S'ha liquidat l'ajut a la inversió industrial per al reequilibri industrial, però en canvi pemaneix l'àrea dins de la Conselleria. Per altra part m'arriben notícies d'una certa infrautilització dle servei català de qualitat que està desplaçant cap a consultors privats les tasques. Funciona correctament l'oficina de gestió unificada, però en canvi està paralitzada l'actualització de la base de dades d'establiments industrials, el que hauria de ser una eina bàsica pel departament. Per altra part l'eficiència d'organismes com EPLICSA i Catalana de Risc és dubtosa sigui per la forma de dirigir-les sigui per manca de mitjans. CECAPRI és un cas d'això últim. Quantes inversions hem deixat perdre en direcció a Euskadi, Irlanda o fins i tot França?

Ja fora de l'àmbit de la Conselleria d'Indústria i més pròxim al d'Economia i Finances, algun dia potser aquesta Cambra gosarà parlar del paper de les caixes que concentren una bona part de l'estalvi català, en el suport a l'economia productiva d'aquí. Segurament estudiant una per una podríem fer valoracions distintes. Però dóna la sensació que globalment aquest diners populars

no ajuden prou a crear riquesa i més llocs de treball que és el que preocupa a la majoria de petits i mitjans estalviadors.

Ara que la seva coalició és determinant a Madrid i Catalunya ha obtingut capacitat normativa sobre un tram de l'IRPF i altres impostos menors, caldria veure una política decidida d'incentivació i d'exempcions fiscals per a empreses amb contractes estables. Mesures fiscals de suport a les pimes i les microempreses. Cal avançar en el canvi de tributació de les pimes que disminueixi el sistema de mòduls en favor d'un de coeficients que permeti adequar els impostos als resultats. Que faciliti desgravacions per inversions, exportacions, recerca i desenvolupament, amortitzacions i impostos locals. La tributació per mòduls tal com està ara és un fre a la creació d'ocupació en microempreses. Caldria incentivar la contractació de joves en aprenentatge i per completar plans formatius. No es tractaria de reduir globalment la pressió fiscal sinó de redistribuir-la per no bloquejar les possibilitats d'expansió.

4.4 Entre les forals i les subsidiades

I una vegada més en aquesta Cambra, amb el risc de caure en la meua persistència implacable, deixint-me recordar que Catalunya es troba atrapa entre les Comunitat Forals amb una sobrefinançament pel sistema del concert i per la total capacitat normativa que els permet incentivar la creació d'empreses i llocs de treball, i per altra part les CA subsidiades que a costa del nostre espoli, recobert amb vernís solidari, utilitzen tots els recursos per captar empreses que de vegades es deslocalitzen de Catalunya. Llavors l'endeutament i l'excusa de Maastricht deixen els pressupostos de la Generalitat destinats a les àrees productives, les que creen treball, en la misèria. Mala administració i molt mal finançament. Agrupant les conselleries destinades a l'economia productiva i sostenible: DPTOP, Agricultura, Indústria, comerç i turisme, Treball i Medi ambient els resultats són que en el bienni 97/95 el total del pressupost ha disminuït el 22,2%, en operacions de capital -25,4% i en inversions reals -17,1%. En canvi a l'àrea dels sectors productius Navarra pressuposta un 315% més que Catalunya per habitant(23.207/5.587ptes).

En qualsevol cas mentre esperem que s'apliqui la moció d'aquest Parlament favorable a un nou model de finançament singular per Catalunya seria bo avançar en l'obtenció de la majoria de competència en l'àmbit de la promoció industrial i econòmica, per poder desenvolupar una política de reactivació integral a peu de fàbrica. Competències d'indústria com el Programa industrial tecnològic i mediambiental(PITMA), Funcions en matèria de promoció del comerç exterior(FOCOEX), Pla d'actuació tecnològica(PATI), Pla de normalització industrial (ENOR), la participació de la Generalitat en les empreses públiques, el Centre d'investigació energètica, mediambiental i tecnològica (CIEMAT), el conjunt d'autopistes, els trens de rodalies i els aeroports, totes les funcions sobre recerca(CSIC), la UNED i les beques universitàries.

4.5 Nous instruments per a la promoció d'ocupació

4.5.1.Desenvolupament local

Dins de la política de promoció empresarial el sector que està donant notables resultats és el desenvolupament local que crea sinergies entre les empreses, els ajuntaments i les escoles de manera que l'àmbit local és aquell on a Catalunya estan reeixint més clarament els plans de reconversió i reindustrialització, entorn de projectes estratègics, consorcis locals, viviers d'empreses, molts cops d'esquena a l'administració catalana. Els sistemes industrials locals són

uns dels suports productius de la creació de treball en la darrera dècada, es localitzen de forma dispersa mostrant que la difusió industrial té arrels més profundes que les que concedeixen els models jeràrquics de la producció i, en el moment present es troben en un procés de forta transformació. Aquestes característiques les fan sens dubte, atractius als ulls dels gestors públics, ja que el seu model constitueix un punt de referència rellevant per a la intervenció pública en l'ajust del sistema productiu.

Els sistemes industrials locals (SIL) es localitzen en les ciutats mitjanes fet pel que l'espai urbà és un territori de referència obligat en les actuacions públiques, dirigides a la seva transformació. La localització dels SIL pot explicar-se en funció d'un conjunt de variables clau com són la disponibilitat de recursos humans, l'accessibilitat, l'existència d'un hàbitat per a produir i viure i l'aglomeració.

Es en aquest àmbit local o comarcal que s'estan produint iniciatives francament encoratjadores des del suport a la qualitat, reciclatge i comercialització de les pimes, passant pels viviers d'empreses, administració de la formació ocupacional, la promoció turística, o la formació emprenedora o en economia social. Només en les comarques on jo mateix em moc més trobaríem el Centre Tecnològic del Bages, el Consorci del Moianès, els projectes de parcs fluvials del Ter i del Baix Berguedà entre molts d'altres. Per desgràcia, l'escassetat de recursos i de vegades la burocratització fan que la Generalitat estigui massa absent de moltes d'aquestes iniciatives.

4.5.2. Autoempresa

Un altre font de creació d'ocupació és l'autoempresa. El servei d'autoempresa va ser iniciat fa un any i mig i les xifres oficials ens donen que ha ajudat a crear 1502 empreses que han ocupat 3.533 persones. La majoria d'empreses han estat microempreses amb 2,3 treballadors cadascuna. Mitjana d'inversions de 7 milions. Majoria del sector de serveis, amb un total de 1228 empreses (81,7%), 162 del sector secundari (10,8%) i 102 de la construcció (6,8%). Hi ha un canvi entre gent en atur a gent que vol millorar d'ocupació. El departament finança el procés d'assessorament i el posen en contacte amb diferents gabinets privats. Però atenció, no ens tornarem a trobar amb un muntatge similar a la FO?. Molts d'aquests gabinets són gestories que es limiten a facilitar tràmits burocràtics i que immediatament esdevenen un element de vampirització dels nous emprenedors. O d'altres són entitats com el Col·legi d'economistes o la Cambra de Comerç. Dóna la sensació que s'ha primat la quantitat a la qualitat i a l'especialització. Quin control hi ha de l'eficiència entre cost i prestació? Un emprenedor necessita una tutoria més pròxima com la que es dóna en els viviers d'empresa o en els diversos consorcis d'àmbit subcomarcal dels que parlavem abans on hi ha molta més sinèrgia que en una relació bilateral entre nou emprenedor i gestor. Per altra banda, no estarem un cop més multiplicant iniciatives que se superposen? Servei d'autoempresa, serveis municipals com Barcelona activa, consorcis comarcals i viviers d'empreses. No hi hauria d'haver una connexió entre tots ells per optimitzar recursos públics i millorar l'eficàcia?

4.5.3. Autònoms/Pagesos

Una cosa és però crear noves microempreses, l'altra és salvar les que hi han en l'àmbit on més abunden: el comerç, el turisme, alguns serveis o l'agricultura. I aquí hauríem de repetir algunes de les limitacions de la política de la generalitat que hem assenyalat per les Pimes. Parlem ni que sigui en pinzellada de l'empresa familiar agrària, sobretot perquè des de l'òptica del reequilibri territorial de l'ocupació la defensa de la continuïtat de les explotacions pageses i l'endegament de polítiques de desenvolupament rural són objectius importants. La política comunitària dissenyada sobre el paper té clar que cal mantenir l'estructura de l'hàbitat heretada

no només des de la perspectiva de conservació, sinó des d'una estratègia de desenvolupament autònom. Els espais rurals continuen patint moltes debilitats estructurals: xarxa d'infraestructures incompleta, oferta de serveis insuficient, poques oportunitats de formació especialment professional inicial o contínua. La Comissió europea per això preveu enfortir les estructures de producció, de comercialització i de transformació, promoure els productes de qualitat així com fórmules regionals de venda directa del productor, la millora de la competitivitat dels pagesos, la reforestació i el turisme rural. I això acompanyat d'una política d'industrialització afavorida pel treball que recerca qualitat mediambiental. El suport a les pimes, al comerç i l'artesania, la protecció del medi ambient són elements complementaris d'una política de desenvolupament destinada a conservar i a crear ocupació en les zones rurals. La UE destina 30.000 mptes d'ecus per a inversions realitzades en zones rurals que caldria aplicar sota els principis de la subsidiarietat, transparència i proximitat al ciutadà.

Però que tenim en comptes d'això? Una política agrícola que no prioritza a l'empresa familiar agrària que és la que manté i pot crear llocs de treball sostenibles al camp, unes restriccions pressupostàries que impedeixen a la Generalitat cofinançar molts dels programes europeus. Una distribució dels fons europeus que un cop més per la política solidarista esbiaixada situa comarques deprimides de Catalunya que podien rebre FEDERS en el mateix paquet d'un territori que no en pot rebre, que fa que els terratinents castellano-andalusos absorbeixin la major part de les subvencions agrícoles mentre els pagesos catalans es queden amb les molles. Segons dades de la COAGA, a l'any 1995 la UE va destinar a Espanya 308.000 milions de pessetes com a subvenció a les plantacions de cereals oleaginoses i proteaginoses. El 20% d'aquesta quantitat va a parar a mans del 0,87% dels sol·licitants. 127 sol·licitants van rebre 8.500 mptes. El 50% de sol·licituds reberen en canvi menys de 300.000 ptes cadascuna. La duquessa de Alba, amb 18 grandeses i 40 títols nobiliaris, la sra Maria del Rosario Cayetana Fitz James Stuart y Silva va rebre l'any 95 més de 373 mptes d'ajudes per poder invertir en les seves 18.000 hectàrees, 5.390 de cultius herbacis. El fa poc difunt duque del Infantado, Iñigo de Arteaga y Falguera rebia 331 mptes. El conde de la Maza ben relacionat amb la casa reial rebia 127 mptes; el marquès de Motilla, el duque de Huéscar, el duque de Arión, el conde de Montagut, el duque de Miranda, el marquès de Melgarejo y el de Valdeguerrero, la marquesa de Pardo de Figueroa, conde de Casa Hínestrosa rebien subvencions que s'acostaven al centenar de milions. O ramaders com els Bohórquez, Domecq, de la Cámara superant als 100 milions. Amb un pastís així no podia faltar l'entrada d'especuladors com Mario Conde que ha plantat 150.000 oliveres a la finca de Los Carrizos per cobrar de Brusel·les. Mentrestant els pagesos de la Segarra o els de les Garrigues van a pidolar misèries a les oficines de la Generalitat que només fan de finestreta. I a l'hora de cofinançar política d'estructures ni un duro. (El latifundi a Espanya, 1932: 21,91% de la superfície; 1989: 39,4% de la superfície que predomina a Castilla-La Mancha, Extremadura i Andalusia, úniques C.A governades ara pel PSOE). Mentre Europa financia l'agricultura de l'aristocràcia castellano-andalusa i Catalunya els paga el PER i les autopistes, aquí enviarem els joves pagesos a l'atur i desvertebrarem el territori definitivament.

4.5.4. Economia social

L'economia social és una bona fórmula per retenir ocupació i per crear-ne. I avui es demostra com a un model de gestió empresarial que és el paradigma de la modernitat: el treball en equip i per objectius i valors. 30.000 persones treballen a Catalunya a dins d'una cooperativa de treball associat o d'una SAL. Però el suport de l'administració dista molt del que reben a d'altres bandes. Des del sector social s'ha reclamat repetidament un programa integral de suport al cooperativisme de treball associat i a les SAL, s'ha demanat una acció més impulsora

des de la Direcció general de Cooperatives i SAL, s'ha demanat resoldre el problema de la capitalització de l'atur i la seva fiscalitat. El de la impossibilitat que els socis de les cooperatives que cotitzen al Règim General de la Seguretat Social puguin cotitzar a temps parcial. La manca de participació de les cooperatives en el FORCEM i l'exclusió d'aquest dels adscrits al Règim d'autònoms. La necessitat de millorar i consolidar un sistema de finançament útil a les empreses CTA i SAL.

4.5.5. Jaciments laborals

I no podria acabar aquesta enumeració de sectors estratègics per crear ocupació sense citar els famosos nous jaciments de treball publicitats pel llibre blanc de Delors. Estem parlant de treballs de proximitat, de serveis a les persones que permetin repartir, si més no, el valor afegit creat per la indústria. Una família que tingui la sort de treballar tota amb sous mitjans pot ser receptora de molts d'aquests treballs. De fet molts cops ho és de forma submergida i del que es tractaria és de posar les condicions legals per a què aquests treballs de suport familiar que molts cops podrien ser a temps parcial puguin aflorar a la superfície i rebre la dignitat social, econòmica i en presatcions socials necessària. Cangurs, cuidadors d'avis, treballadors de la llar, monitors d'oci. O bé serveis més sofisticats de suport a la compatibilitat familiar, assessorament per a la inversió i estalvi que podrien procedir del món universitari sempre i quan es crei una cultura emprenedora que en aquests moments ni tan sols s'imparteix com a coneixement bàsic en quasi cap Universitat o centre educatiu. Per altra banda aquest tipus d'iniciatives de vegades necessitarien un cert suport financer, ja n'hem parlat abans, I aquí cal que també canviï la cultura financera del país. Ha fet la conselleria estimacions sobre el volum de treball procedent d'aquest jaciments ocults o per explotar que es podria crear a Catalunya?

5. LA POLÍTICA D'INVERSIÓ

El quart gran suport a la creació d'ocupació és la inversió pública. La inversió pública té la finalitat de distribuir benestar social i per tant aminorar les desigualtats i per tant és un esmoreidor de tensions socials en una societat instal·lada en un alt atur estructural. La inversió també és un instrument de construcció d'infraestructures que contribueixen a la competitivitat del conjunt de l'economia productiva. I finalment, per se, és un sector que genera molta ocpació i per tant riquesa redistribuïble. Doncs bé, no els repetiré en aquesta Cambra la meva interpel·lació recent per la qual es demostrava que Catalunya partia d'un stock de capital públic per sota del 10% quan tenim el 16% de la població i com el conjunt de la inversió pública en aquests 17 anys d'autonomia no ha servit per a corregir aquesta dsicriminació, sinó per perpetuar-la i agreujar-la relativament. Llavors és quan, mentre les Comunitats forals i les subsidiades poden fer del sector semipúblic que es mou en el camp de la inversió un dels motors de la modernització i fins i tot del creixement econòmic, desaprofitat en el cas del sud, aquí hem de prescindir o deixar en un segon pla aquest important instrument de cohesió social, competitivitat i creació d'ocupació,. A Catalunya la inversió està estrangulada de fa temps i te un comportament procíclic: és a dir baixa quan l'economia va malalment i puja quan va bé; al revés del que una autonomia ben finançada podria fer, que és una funció contracíclica, quan l'economia va malament la inversió públicia s'incrementa per a compensar. I no poder fer això són desenes de milers menys de llocs de treball directes. Algun economista desvagat podria fer el càlcul.

Hi han quatre sistemes de repartiment territorial dels recursos públics: el redistributiu invers a la renda, per població, per riquesa i per esforç fiscal . Doncs bé, el País Basc rep en funció de

la riquesa que crea valorada a l'alça i per tant surt beneficiat. Andalusia rep per la inversa a la riquesa que crea, com menys aporta més rep. I Catalunya paga no per la riquesa sinó per l'esforç fiscal que és superior i rep pel criteri invers a la riquesa és a dir hi perd per les dues bandes.

6. CONDICIONANTS ESTRUCTURALS

En conclusió, srs i sres diputats, Catalunya té un important capital humà en treballadors, empresaris i universitaris gràcies al qual hi ha segments importants de l'economia que malgrat tots els obstacles tenen un nivell competitiu a escala nacional o internacional i que manté el cos central de l'ocupació. Però aquest element extraordinàriament positiu es malmet o té perill de bloquejar-se en el futur si no es dóna un tomb a les polítiques conjunturals i no es modifiquen els condicionants estructurals.

Polítiques conjunturals que desenvolupa la generalitat en alguns camps de forma correcta però insuficient i que necessiten més impuls. Però en d'altres de forma incorrecta i ineficient.

Polítiques que no rendabilitzen adequadament els escassos recursos que disposem tant en la política ocupacional, en la de formació, la industrial i en la inversió. Polítiques de suport moltes voltes clientelar. Però això que és important i que com a partit de l'oposició hem criticat és una qüestió menor, perquè quan vostès deixin de governar es pot canviar aquesta política.

Però les qüestions estructurals que vostès ni tan sols es plantegen abordar quedaran pels seus successors i llavors potser ja hauran tingut efectes irreversibles sobre Catalunya.

L'eliminació de l'atur a Catalunya té aspectes que podem compartir amb els països més avançats d'Europa: treball a temps parcial, reassignació de recursos humans, nous jaciments d'ocupació etc i hi ha molt per fer. Però Catalunya té un fet diferencial clar, amb un tamany de població similar a Dinamarca, Finlàndia o Irlanda, amb una potencialitat humana i una tradició industrial similar o superior es veu abocada a un atur estructural molt més important, per no controlar tots els instruments per definir una política d'ocupació i laboral autònoma, una política de formació integral pròpia, una política industrial que eviti la deslocalització per la banda alta i la baixa i una política d'inversions amb funcions compensatòries. Pel contrari Catalunya és un domini espanyol que per la via de la centralització de les polítiques laborals, ocupacionals, per les limitacions en l'àmbit industrial i de l'inversió pública ens està fent perillar el teixit industrial i per tant els llocs de treball en un moment molt delicat com és el de la unificació europea. Una estructura econòmica depenent com la nostra té unes bases molt poc sòlides com per assegurar el seu futur en l'Europa de la moneda única. El pes econòmic que temim a l'estat no es correspon a l'escàs pes financer i entre els grups dominants en el món empresarial. Si a això hi afegim uns agents socials amb una escassa voluntat de prioritzar el marc autònom de relacions laborals a Catalunya, amb una classe dirigent política majoritàriament hereva d'una transició que va adjudicar al sistema de partits polític català un paper subaltern, sres i srs dipuats, podem estar hores i hores fent retòrica però les qüestions de fons que atenallen el nostre desenvolupament no es discutiran en aquesta Cambra.

I el greu és que aquesta situació de domini no només ens frena competitivitat i per tant possibilitat de crear ocupació sinó que ens comporta un risc de fractura social - no precisament lingüística-. Salaris situats a la banda baixa de les C.A, menors serveis públics que en altres comunitats, obstacles a la creació d'ocupació estan situant a Catalunya una espoleta retardada de conflictivitat social. Seria francament injust que una de les poques zones de l'estat amb una autèntica economia productiva on treballadors i empresaris haurien de remar en la

mateixa direcció amb un suport eficient de l'administració, per culpa d'aquest condicionants estructurals fos una de les zones on no hi hagués possibilitats d'establir un acord nacional per a l'ocupació. I acabo, reclamant al govern de la Generalitat i als agents socials, alguns representants dels quals es troben en aquesta cambra, que es posin a treballar en aquesta direcció que despleguin i adaptin a Catalunya l'acord entre sindicats i patronals, que sigui un exemple de pragmatisme, modernitat i cogestió; i que en aquest context siguin capaços d'actuar com a autèntica classe dirigent assumint també aquelles problemàtiques no laborals, fruit de la dependència política i econòmica. Que sindicats i patronals abordin la qüestió de com l'economia catalana ha d'abordar el procés de construcció europea i de globalització. Com preservar i augmentar el nivell d'autogovern, escapant-se del domini d'un Estat que passarà a ser una província europea, per assegurar una via autocentrada de desenvolupament que assegurí treball per a tothom, sense renunciar als nivells mínims de dignitat laboral i de benestar social. Ben segur que actuant sense prejudicis ni posicions subalternes, la diagnosi dels agents socials i el seu compromís clar per tirar aquest país i el benestar i el treball dels seus ciutadans endavant farà que el govern hagi de prendre bona nota de tots els deures que li resten per fer.

Josep Huguet Biosca

UN PRIMER DE MAIG CONTRA L'ATUR I LA PRECARIETAT

Aquest Primer de Maig de 1997, els treballadors i treballadores hem de manifestar-nos més que mai en contra d'una situació que fa QUE 500.000 de nosaltres estiguem a l'atur a Catalunya; és a dir un 18% de la població en disposició de treballar. D'aquests aturats els homes representen el 14% del total, les dones el 26% del total, i els joves el 36%. Hi ha un atur de llarga durada de l'11%.

Per altra part, al llarg de 1996 només un 6% de contractes nous van ser indefinits i això situa a la gent que té feina en una gran precarietat i amb més riscos de sinistralitat laboral per manca d'experiència. Aquest aspecte és el que centralment s'ha intentat resoldre a través del pacte laboral signat a Madrid per les grans centrals sindicals i per les patronals. És evident que qualsevol diàleg entre treballadors i empresaris sempre és positiu i en aquest cas l'acord significa la possibilitat de potenciació dels contractes indefinits, la causalització de la temporalitat, l'establiment d'un conveni de mínims per a tothom. Però també és cert que el mateix pacte pot facilitar els acomiadaments i sobretot pot quedar en lletra morta si els empresaris no l'impulsen de cara a crear ocupació.

Per això, cal reclamar que immediatament s'engegui la negociació entre sindicats i patronal escala catalana per tal d'adequar aquest acord a la realitat del teixit industrial d'aquí i per tal d'assegurar-ne la seva aplicació de cara a la creació d'ocupació i la millora de la seva estabilitat.

Per altra part, cal el control de les ETTS que han esdevingut els principals instruments d'administració de la precarietat i del prestamisme laboral.

I cal la millora de la formació professional i el control de la formació contínua de cara a garantir el correcte ús dels fons socials que s'hi dediquen, per aconseguir el reciclatge dels treballadors.

Els treballadors i treballadores hem de denunciar que al costat dels grans problemes derivats de la globalització, el nostre país pateix un dèficit propi que prové de la política del govern de CiU i del PP i dels problemes estructurals de Catalunya.

El govern de CiU, donant suport abans al PSOE i ara al PP, ha aplicat una política que no ha afavorit suficientment l'economia productiva. S'ha estat durant anys primant l'economia especuativa i el teixit industrial català no ha pogut preparar-se del tot per al mercat únic. Per altra part, l'endeutament de la Generalitat fruit de la mala gestió i d'un discriminatori sistema de finançament ha impedit que la inversió pública a Catalunya tingués el nivell que té en altres territoris de l'estat i això ens ha abocat a més atur, menys competitivitat i menys benestar social per a les capes populars.

El teixit industrial de Catalunya té alguns sectors que, malgrat l'administració, estan incrementant la seva capacitat exportadora, però n'hi ha d'altres que perillen atrapats en un doble fenomen de deslocalització. Una deslocalització que promouen les multinacionals quan retiren d'aquí la Recerca i el desenvolupament cap als països d'origen i per tant es queden amb la part del procés amb més valor afegit. O per altra, es deslocalitzen els processos de fabricació manual cap al Tercer món o, fins i tot, cap a Comunitats autònomes subsidiades o que fan la vista grossa a les economies submergides.

Aquests problemes estructurals i la política equivocada dels governs de CiU, PP i PSOE ens han de portar a reclamar una alternativa en la política industrial i de treball, alhora que es reivindica que Catalunya pugui tenir tots els instruments necessaris per dedir des d'aquí un pla d'industrialització i d'ocupació. Per això ens calen les competències de Treball (INEM, Inspecció, FORCEM, Seguerat Social) i les d'Indústria (exportació, recerca..)

Treballadors i treballadores:

**CONTRA L'ATUR I LA PRECARIETAT, RECLAMEM EL DRET AL TREBALL
VISCA EL PRIMER DE MAIG ERC**